

SVENSKA AVDELNINGEN AV
INTERNATIONELLA JURISTKOMMISSIONEN

RAPPORT

PARAGUAYPROGRAMMET AVSEENDE VERKSAMHETSÅRET 2003

Stockholm den 19 maj 2004

Ingemar Strandberg
Programansvarig

INNEHÅLL

Inledning.....	2
Administration	2
Ekonomi	3
Resultat.....	4
”Impact”	6
Framtid.....	8
Slutsats	8
Bilaga 1 Budget för 1 januari-30 juni 2004.....	9

INLEDNING

Svenska avdelningen av Internationella Juristkommissionen ingår i enlighet med Sida avtal ref: 2000-03776 härmed rapport för Paraguayprogrammets verksamhet för 2003. ICJ-S rättsbiståndsprogram i Paraguay drivs sedan juli 2001 tillsammans med samarbetsorganisationen, CIDSEP, (Centro Interdisciplinario de Derecho Social y Economía Política) sedan Sida beviljat medel i mars 2001. Genomförandeavtalet förlängdes en andra gång hösten 2003. Förlängningsavtalet signerades den 8 december 2004 och gäller från 1 januari till 30 juni, 2004.

Paraguayprogrammet består av:

- 1) **”Utbildningsprojektet”:** Utbildning i den nya straff- och straffprocessrättsliga lagstiftningen och dess tillämpning. Utbildningen är riktad till olika aktörer inom rättsväsendet (polis, åklagare, offentliga försvarare och domare).
- 2) **”Barnprojektet”:** Stöd till barn och unga som är i konflikt med lagen. Detta görs genom att bevaka, påtala och försvara deras rättigheter genom programmets egna advokater eller genom att stödja offentliga försvarare.

ADMINISTRATION

Svenska avdelningen (härefter **”ICJ-S”**) administrerar programmet genom den programansvarige som leder arbetet tillsammans med en styrgrupp samt handhar kontakterna med Sida. Styrgruppen består av ICJ-S medlemmar (varav tre är styrelsemedlemmar) och övervakar och följer upp genomförande och programutveckling. Då programmet var i behov av mer kontinuerlig handläggning och tätare kontakter med CIDSEP anställdes 16 september, 2003 en spansk talande biståndshandläggare med juridisk inriktning. I december 2003 ombildades styrgruppen. Christina Rennerstedts och Isabelle Hernandez’ uppdrag som styrgruppsmedlemmar upphörde medan Annika Norée nominerades till ny styrgruppsmedlem.

Ny styrgrupp för verksamheten i Latinamerika.

Ingemar Strandberg (programansvarig)	Advokat, Stockholm
Claes Sandgren	Professor i civilrätt, Stockholms universitet
Erik Säterberg	Advokat, Stockholm
Annika Norée	Doktor i straffrätt, Stockholms universitet

Kanslipersonal:

Ewa Nyberg	Ekonomiansvarig
Pernilla Berlin	Handläggare

2003 hade styrgruppen dels samordnade kontakter per elektronisk post och telefon med programansvarig och dels möten (2) under vilka Paraguayprogrammet och framtida verksamhet i Latinamerika diskuterades. Två resor till Paraguay med syfte att stämma av pågående genomförandearbete gjordes av programansvarig i mars och av programansvarig och handläggare i oktober. Ytterligare en resa genomfördes i maj månad av programansvarig och

CIDSEP: s direktör – Dr Carlos Alberto Gonzalez -, denna gång till Lima (Peru), där styrgruppsmedlem Claes Sandgren redan befann sig. De deltog tillsammans i en konferens med Andinska Juristkommissionen med syfte att utforska möjligheter till samarbete mellan ICJ-S, CIDSEP och Andinska Juristkommissionen. Dessa har tyvärr under året inte visat sig vara fruktsamma, beroende främst på brist av intresse och engagemang från peruansernas sida. Styrgruppen kommer dock att fortsätta att söka nya kontakter för att utveckla rättsbistandsprogram i Latinamerika.

Genomförandeorganisation **CIDSEP** bildades 1986 vid den juridiska fakulteten vid Universidad Católica i Asunción och har huvudsakligen arbetat med forskning och undervisning i mänskliga rättigheter i Paraguay samt med rättshjälp åt ekonomiskt utsatta kvinnor, ungdomar och barn. För närvarande har CIDSEP 11 personer anställda (3 män, 8 kvinnor) för att genomföra Paraguayprogrammet. Samarbetet mellan ICJ-S och CIDSEP har varit mycket gott under perioden. Det finns en stor öppenhet och vilja hos CIDSEP att med ICJ-S diskutera såväl programmets innehåll, interna organisatoriska frågor som arbetsmetoder och strategier för programmets genomförande och nära kontakt har präglat genomförandet under året.

Den vidareutbildning CIDSEP: s personal fått tillgång till genom Paraguayprogrammet har under 2003 utgjorts av läsårslång kurs i engelska språket för fem av medarbetarna. Bokföringsassistenten har fått gå en påbyggnadskurs i bokföring och en medarbetare har utbildats i sociologisk och politisk samhällsanalys. De medarbetare som arbetar som advokater i barnprojektet har under 2003 medverkat i ett regionalt utbytesmöte med offentliga försvarare från Mercosur och genomgått en kurs i kriminologi (båda i Córdoba, Argentina). Dessutom har de i omgångar gått kurser i straffprocess teknik, straffprocessrätt, straffrättslig medling samt en kurs om reformen inom kriminalvården. Dessa kurser gavs vid olika institut i Asunción. Utbildningarna ger självklart ett starkt självförtroende hos de enskilda medarbetarna och ökar även kapaciteten för CIDSEP som organisation att utveckla nya utbildningsmetoder och nätverk för framtida verksamhetskrav.

Samordning med internationella organisationer, bilaterala och frivilligorganisationer i Asuncion görs av CIDSEP lokalt. Ingen annan i Paraguay utför det arbete som Paraguayprogrammet innehåller, utan stödjer rättssäkerheten på andra sätt. Dessa aktörer (frivilligorganisationer, UNDP, Unicef) uttrycker starkt stöd för Paraguayprogrammet och understryker vikten av att det fortsätter.

EKONOMI

Den totala Sidaanslaget för genomförandet av programmet är 10 722 000 SEK. ICJ-S har rekviderat och erhållit totalt från Sida 9 593 000 SEK. Återstående anslag (1 129 000 SEK) kommer inte att rekvideras från ICJ-S. Under hösten 2003 ansökte ICJ-S om en förlängning av avtalet och en ny reviderad budget för perioden 1 januari-30 juni 2004 lämnades in till Sida. I december 2003 godkände Sida en förlängning av avtalet och den reviderade budgeten. (Budgeten för perioden 1 januari -30 juni 2004 se bilaga 1.)

Enligt med Sida reviderad budget för 2003 rapporteras härmed följande utfall:

Aktivitet	Budget 2003	Utfall
Sida anslag	4 129 000	3 000 000
Balanserade medel från 2002	2 415 928	2 415 928
Totalt intäkter	6 544 928	5 415 928
Projektkostnader i Paraguay		
Cidsep	5 639 659	2 111 598
Delsumma	5 639 659	2 111 598
Projektkostnader, ICJ-S		
Resor	173 149	65 350
Lönekompensation	217 625	134 750
Övrigt	173 568	43 177
Delsumma	564 342	243 277
9 % administrationsbidrag till ICJ-S	340 927	340 927
Totalt kostnader	6 544 928	2 695 802
Balanserat till 2004 (ej utnyttjat Sida anslag)		2 720 126

RESULTAT

”Utbildningsprojektet”

Paraguays reformerade straffprocesslagstiftning innefattar i högre utsträckning än tidigare ett rättighetsperspektiv och innehåller till förmån för rätts säkerheten en lång rad förändringar som t.ex. introducerandet av muntliga förhandlingar i brottmål och rättsrekvisit som ”habeas corpus”. Målgruppen för utbildningsprojektet är först och främst yrkes- och tjänstemän verksamma i rättsväsendet: domare, notarier, aspiranter och andra relaterade till högsta domstolen och appellationsdomstolar; offentliga försvarare och deras assistenter (Poder Judicial), fredsdomare från olika landsdelar, åklagare, åklagaraspiranter, notarier och andra tjänstemän inom (Ministerio Público), poliser (Ministerio del Interior) och kommunala råd för medborgarnas rättigheter (CODENI).

Under 2003 har målgruppen dock ökat. Detta beror på att antalet förfrågningar om utbildningstillfällen ökat, men även på att de som är inblandade i programmet insett att fler yrkesgrupper är länkade till de första målgrupperna och därför också bör utbildas för att uppnå önskad effekt dvs. målsättningen med programmet. Målgrupper som tillkommit är således administratörer inom kriminalvården, barnombuds män, representanter för frivilligorganisationer och civila samhället. Kurserna har utförts enligt genomförandeplanen men ytterligare kurser har organiserats dels ad hoc och dels enligt nya programplaner. Så är fallet med nya kursen i kriminologi som erbjudits sedan mars 2003. Fler kurser har ordats än vad som planerats och detta beror på den dynamik och det stora intresse som finns inom utbildningsenheterna på framför allt Ministerio Público.

Samarbetet med de statliga utbildningsenheterna har varit mycket gott och särskilt kan nämnas det stora intresset och samarbetsvilligheten hos Polismyndigheten främst i fråga om utbildning av åklagare. Allt samarbete har bestått av regelbundna möten och gemensamt framtagna utbildningsmetoder. Det är framför allt workshops som använts i vilka en direktkontakt och dialog mellan föreläsare och deltagare främjats. Även rollspel, föreläsningar och studiebesök har främjat utbildningssyftet.

Utbildningen har det långsiktiga målet av att bidra till ökad rätts säkerhet för medborgarna i Paraguay. Med ökad kunskap och kapacitet och enhetlig lagtolkning i landet samt med ökad medvetenhet i befolkningen bör målet nås. Indirekt tillvaratas således sårbara gruppers rättigheter – inklusive barn och ungdomar i risk och konfliktsituationer med lagen, och deras familjer, samt ungdomar i fängsligt förvar.

Genomförda aktiviteter	2001	2002	2003	Totalt
Kurser	10	45	88	143
Totalt antal kursdeltagare	523	1635	3668	5826
Städer som utbildning anordnats i	7	9	11	15
Orter som drar fördel av utbildningarna				58

Kurser har anordnats i enlighet med den genomförandeplan som utvecklades år 2000 samt de förändringar som genomförts enligt både externa utvärderingars rekommendationer och lärdomar från programmets tillämpning. Samråd med myndigheternas utbildningsenheter har gjorts för att undvika att inkräkta för mycket på målgruppernas vanliga arbetsschema. För att sprida information och höja kapacitet över hela landet har kurser hållits i olika landsändar. Detta bör garantera homogen kunskapsnivå och lagtolkning. Intresset från de inre delarna av landet har för övrigt varit enormt stort. De som utbildats har också uppmanats att fungera som informatörer på sina respektive arbetsplatser och detta är ett försök att sprida kunskapen om den nya lagstiftningen till fler rättsaktörer.

Utöver den lokala kursverksamheten har man byggt upp regionalt samarbete som under 2003 slagit rot inom utbildningsprojektet. Paraguayska domare och åklagare har gjort givande studiebesök i Córdoba (Argentina) vilket lett till ökad insikt i och träning på framför allt den muntliga brottmålsförhandlingsprocess som ny lagstiftningen påbjuder även i Argentina sedan ett par år tillbaka. Genom studiebesök, seminarier och rollspel har kunskap och kapacitet höjts samtidigt som utbyte av erfarenheter från andra länder bidragit till större insikter och vidare perspektiv. Lagtolknings och rättsfallsanalys har underlättats genom utbytet med både Argentina och Brasilien och utgör nu en viktig del i utbildningsmetoden.

Kursmaterial och metod har genomgående reviderats under programmets gång. En lärobok ”Recurso de Casación” (om kassationsrekvisitet) utgavs under 2003 och används i utbildningen. Den är en sammanställning av innehållet i kursen med samma namn.

”Barnprojektet”

Målgruppen är barn och unga som är i konflikt med lagen eller befinner sig i risksituation. Barnprojektet har som kortsiktig målsättning att hjälpa de personer som behöver juridisk hjälp. Den långsiktiga målsättningen är att komplettera utbildningsprojektet som måttstock på förändrade attityder, lagtolkning och tillämpning samt att visa gott exempel på hur god juridisk representation skall vara. Allt fler offentliga försvarare och myndigheter kontakter projektet för rådgivning samtidigt som allt fler klienter uppsöker projektets mottagning.

I den *straffrättsliga verksamheten* följs mål upp med berörda statliga instanser och man genomför fängelsebesök och uppföljning av frihetsberövade ungas mål och överklaganden. Alltmer sociala aspekter ingår i arbetet då man även hjälper till med att hitta arbetstillfällen till de unga internerna för att kunna yrka alternativ villkorlig påföljd enligt den nya straffprocesslagstiftningen. Under 2003 har antalet rapporter från frihetsberövade ungdomar om missförhållanden i fängelser gjort att projektet intensifierat sin bevakande roll genom anmälningar till och uppvakningar hos myndigheter för att försöka framkalla åtgärder.

Genomförda aktiviteter	2001	2002	2003
Antal civilrättskonsultationer	46	493	799
Antal brottmålskonsultationer	137	720	864
Pågående civilmål	13	100	285
Avslutade civilmål	7	30	96
Pågående brottmål	17	53	69
Avslutade brottmål	7	30	21
Civilmål i huvudstaden	8	55	115
Civilmål i övriga landet	5	45	111
Brottmål i huvudstaden	11	12	29
Brottmål i övriga landet	6	11	18
Alternativa påföljder	1	4	9
Frigivningar	10	30	33
Uppföljningar	137	475	473
Rådgivningar	183	1213	1663
Övrigt: 1. Tolv (12) brott mot mänskliga rättigheter har publicerats i dagstidningarna Diario ABC Color, Diario La Nacion, Diario Noticias de la Capital. 2. Flera av dessa fall täcktes även av radioprogram i två städer.			

Indikatorer			
Antal mål som krävt domstolsförhandling – brottmål	44 %	46 %	52 %
Antal mål som krävt domstolsförhandling – civilmål	61 %	63 %	64 %
Minskning av barn och unga som sitter fängslade utan rättegång eller domslut	47 %	62%	84 %
Ökning av domslut för alternativa påföljder	12 %	14%	28 %
Ökning av domslut för villkorlig frigivning	9%	15 %	19 %
Minskning av brottsåterfall	9 %	11%	14 %

Den omfattande verksamhet som presenteras i tabellen ovan visar dels att Barnprojektets straffrättsliga arbete ger positivt resultat: ökning av alternativa påföljder, minskning av återfall i brott samt framför allt minskning av antalet barn och unga som är frihetsberövade utan rättegång. Ytterligare framsteg rapporteras i form av att internerna börjat få insyn i sina egna akter, något som var otänkbart för några år sedan. Paraguayprogrammets kontakt med målgruppen i fängelserna är utmärkt och har pga. vunnit förtroende mottagit ökande information om förhållandena i fängelserna:

- dålig hygien
- brist på näringsriktig mat
- fysiskt våld
- sexuellt våld
- drogförsäljning
- droganvändning
- psykiska problem

- brist på utbildning för alla

Dessutom rapporteras att de flesta interner kommer från hopplösa familjeförhållanden och att bristen på arbete i kombination med samhällets fördomar gör det mycket svårt att yrka alternativa påföljder såsom samhällstjänst eller villkorlig frigivning. Därför utför barnprojektet även opinionsarbete. I vissa fall har media kontaktats och i vissa fall leder påtryckningsarbete till åtgärder från myndigheternas sida i de enskilda fallen (flera klienter som varit felaktigt frihetsberövade har omedelbart släppts). Samtidigt sker trots påtryckningarna och ökat medvetande till få strukturella förbättringar. SENAAI – den statliga myndighet som ansvarar för ungdomsfängelserna – står relativt handlingsförlamad inför situationen. Det saknas alltså statliga strategier och handlingsplaner för rehabilitering och andra problem.

85 % av de klienter Barnprojektet kommit i kontakt med i fängelserna erkänner att de varit drogpåverkade vid brottet. Droganvändningen fortsätter i fängelserna där både besökare och vakter säljer droger till fångarna. Främst används marijuana och disomnilantabletter. SENAAI har ingen handlingsplan för drogförebyggande arbete eller rehabilitering. Barnprojektet fortsätter att utöva påtryckning.

Även polisen behandlar unga illa. I fyra fall har Barnprojektet anmält polisen till åklagarmyndighetens enhet för mänskliga rättigheter. Det har handlat om olagligt frihetsberövande och misshandel i fyra fall, men bevisningen har varit otillräcklig för åtal.

Vidare är det mycket svårt att finna bostad till klienter som återfår friheten. Många har ingen familj utan måste söka hjälp hos kyrkliga institutioner. De normer och krav som ställs via sådana institutioner utgör en brysk omvälvning vilken snarare är skadlig än hjälpsam. Ungdomsvårdhem är dyra och det gäller även de kyrkliga hemmen som efter en tids andlig motivation även börjar kräva betalning. Myndigheterna utövar dessutom ingen kontroll över dessa vårdhem och detta oroar Barnprojektet eftersom dess målgrupp rapporterar om oegentligheterna.

I Barnprojektets *civilrättsliga verksamhet* erbjuds gratis juridisk rådgivning och även juridisk representation vid behov. Barn far främst illa på grund av övergivande, misshandel, underhållstvister, faderskapsfrågor och försvinnanden. Det är mycket vanligt att fadern till barnen lämnat familjen och pengar saknas därför till mat, skola och husrum. Barnen bor i allmänhet med sin mor eller hos morföräldrar. Alltför ofta måste modern arbeta på gatorna ibland som prostituerad eller med annat arbete som skadar henne fysiskt eller moraliskt. Det är vanligt att modern eller morföräldrarna som psykiskt utmattade uppsöker Paraguayprogrammet för juridisk hjälp. Barnprojektet assisterar här med att försvara barnens konstitutionella rättigheter. Både barn och familjemedlemmar är i behov av psykosocialt stöd och därför har Barnprojektet måst inleda samarbete med psykologer och socialarbetare.

”IMPACT”

De varaktiga förändringar som nu börjar göra sig synliga pga. av Paraguayprogrammets genomförande kan sammanfattas enligt följande:

Muntlig brottmålsförhandling tillämpas i nästan hela landet

På grund av heltäckande utbildning tillämpas nya metoder nästan homogent. Det rapporteras att vissa domstolar främst i de inre delarna av landet fortsätter med inkvisitoriska eller skriftliga processer och därför är det viktigt att fortsätta nå ut med information.

Mer enhetlig lagtolkning och rättsfallsanalys har uppnåtts i hela landet

Vissa lagrum är vaga och tolkningen av dessa är viktig att strömlinjeforma. Genom den geografiska spridningen av utbildningarna bidrar dels möten mellan olika aktörer men även föreläsarnas bidrag till att det nya juridiska tänkandet utvecklas i likadan riktning.

Personutredningar och socialmiljöanalyser görs i de flesta fall och således i större utsträckning än tidigare

Fortfarande tillämpas inte omedelbarhetsprincipen av alla men i större utsträckning än tidigare tar både domare och åklagare sig tid att begära information om de åtalades personliga förhållanden, bostad, familj, arbetsmöjligheter, utbildnings- och vårdbehov och möjligheter till rehabilitering. Yrkanden på alternativa påföljder har ökat från åklagarnas sida. Vissa domare och åklagare respekterar omedelbarhetsprincipen och kommunicerar direkt med de åtalade. Dock är det oftast samma domare; få tar efter. Attitydförändringarna tar

således mycket lång tid. Det är exempelvis mycket vanligt att domare infinner sig vid rättegångar utan att ha satt sig in i målet. Detta leder till dryga förseningar.

Domskrivning innehåller i större utsträckning alternativa påföljder såsom villkorlig dom eller samhällstjänst

Förståelsen för de unga förövarnas livssituation har ökat och detta syns i både yrkanden och påföljder och utförlig domskrivning.

Förhållandet och samarbetet mellan olika rättsliga aktörer har inletts eller förbättrats

Tidigare existerade knappt dialog mellan de olika aktörerna, medan det nu finns samtal och utbyte mellan myndigheter som fängelser, polis och yrkesgrupperna offentliga försvarare och åklagare. Särskilt åklagarnas utbildning på polisens kriminaltekniska laboratorium är uppskattat.

Förändrade attityder inom målgrupperna

Det är uppenbart att tänkandet förändras i takt med kunskapshöjning om mänskliga rättigheter och rättssäkerhet och medborgarna har också om än i begränsad utsträckning börjat kräva sina rättigheter och ställa frågor. Utbildningarna om urbefolkningens rättigheter har även resulterat i att rättsliga aktörer tar hänsyn till deras situation och de själva hävdar dessutom alltmer sina rättigheter.

Rättsliga aktörer söker vägledning och information i sitt arbete

Domare, åklagare och offentliga förvarare är inte längre tveksamma till att be om hjälp och information. Paraguayprogrammet kontaktas ofta för att svara på frågor om nya lagstiftningen och om hur man skall lösa situation särskilt för lagöverträdare under 14 år. Detta är visserligen inte hållbart men pekar mot strukturella förbättringar i framtiden.

Ökat antal positiva mediainslag om unga förövare och deras situation

Media har uppmärksammat Paraguayprogrammet och har presenterat det på riktigt vis. Fängelsesituationen för barn och unga har också uppmärksamats både i tidningar och radio vilket bidragit till åtgärder. Utbildningen för media har utgjort ett uppskattat inslag i mediafolkets fortbildning. Det finns mycket begränsad tillgång till högre utbildning och specialiseringar.

Efterfrågan av samarbete och utbildningar har ökat både från myndigheter och enskilda organisationer

Paraguayprogrammet är det enda program i landet som tillhandahåller utbildning i mänskliga rättigheter, nya lagstiftningen och juridisk rådgivning till barn och unga. EU projektet AMAR – som annars tillvaratog barns rättigheter och fungerade som remitterande instans till Paraguayprogrammet - lades ned i december 2003. CIDSEP är medlem i "Mesa de Justicia" som är ett forum för organisationer och bidragsgivare som har fokus på rättssystemet och mänskliga rättigheter. FN och bilaterala givare uttrycker stöd för verksamheten och frivilligorganisationer likaså. Samarbete med härbärgen och vårdhem liksom med psykologer och socialarbetare är intensivt. Dessa och vissa enskilda organisationer har även efterfrågat utbildning i mänskliga rättigheter. Då Ministerio Público är en ganska ny myndighet har det varit möjligt att via Paraguayprogrammet påverka dess arbetsgång positivt. Dåliga vanor och ineffektiva rutiner har inte hunnit slå rot utan myndigheten har lyckats tillgodogöra sig den kunskap och vägledning som insatserna erbjudit - Ministerio Públicos utbildningsarbete och planer är unika i Paraguay. Myndigheter och individuella aktörer erkänner bristen och svårigheterna med att korrekt handlägga ärenden. De kurser som erbjudits om organisationsutveckling och mänskliga rättigheter för effektivare fungerande myndigheter har därför lett till förslag och lösningar på effektivitetsproblem och bristande efterlevnad av påbjudna lagar.

Utbildningsmetodologi och material

Den metod och kursuppläggning som utvecklats och använts samt det kursmaterial som publicerats ingår i en process som syftar till att förbättra även framtida utbildningar.

FRAMTID

Paraguayprogrammet kommer att fortsätta att genomföras enligt genomförandeplanen fram till 30 juni, 2004 och med några mindre modifikationer:

- Nya utnämningar av domare, åklagare och offentliga försvarare gör att det ständigt finns nya medlemmar i programmets målgrupp, varför man avser genomföra alla planerade aktiviteter inklusive de nya inslagen av utbildning av nya målgrupper
- Publikationer kommer att produceras om jurisprudens och ytterligare nya rättsrekvisit
- Ytterligare tillfällen skal ges till rollspel och utbyten med Argentina
- Behovet av rättsfallanalys har uppkommit då man hunnit utveckla en hel del jurisprudens sedan den nya straffprocesslagstiftningen trädde i kraft. Försök med att inkludera detta kommer att göras.
- Bristen på sakkunskap är inte alla gånger den enda anledningen till varför rättssystemet inte fungerar som det borde. Fokus på strategier för verksamheten och involvering av myndigheternas ledningsgrupper kommer därför att utgöra en av målsättningarna inför nästa genomförandeperiod
- Ansökningar har inkommit från Ministerio Público om behovet av utbildningar om ekobrott och miljöbrott, något som är väldigt angeläget i Paraguay. Ställning kommer att tas till detta.
- På grund av all en information som samlats inom ramen för Barnprojektet kommer analysarbete att inledas parallellt med påtryckningsarbetet för att söka möjliga framtida strategier för lösningar
- CIDSEP: s personal kommer att erbjudas utbildning i biståndsteori och LFA
- Om medel och tid tillåter kommer studiebesök att anordnas för CIDSEP till Stockholm så att även slutrapporten kan presenteras för Sida gemensamt

Ansökan om fortsatt stöd till verksamheten fram till den 31 december 2005 kommer att lämnas in till Sida. Enligt svensk biståndspolitik skall biståndet till Paraguay avslutas och ICJ-S ser då sista perioden av Paraguayprogrammet som en mycket viktig period i kapacitetsutvecklingssyfte för CIDSEP.

Under 2003 inkom till ICJ-S en positiv rapport från Sveriges ambassadör till Paraguay (Martin Wilkens) i vilken han uttrycker stöd för fortsatt svenskt bistånd till landet genom Paraguayprogrammet. Detta med anledning av dels vikten av det som Paraguayprogrammet bidrar med och dels det stöd som bör ges till de demokratiska vindar som blåser i landet efter det att Nicanor Duarte Frutos valdes till president den 15 augusti 2003. ICJ-S ser därför trots allt fram emot ytterligare framtida Sidaanslag för verksamhet i eller med Paraguay.

SLUTSATS

Det förtroende och de klara rutiner, som byggts upp mellan Sida, ICJ-S, CIDSEP och lokala samarbetspartners (myndigheter och frivilligorganisationer) fortsätter vara bidragande orsak till ett smidigt fungerande program. I övrigt är det de individuella svenska och paraguayanska medarbetarnas engagemang och hårda arbete – som inte bör förringas – vilket gör att Programmet fungerar så bra. ICJ-S ser fram emot att fortsätta arbeta med CIDSEP under Paraguayprogrammets avslutningsperiod (1 juli, 2004 - 31 december, 2005), men även i nya framtida aktiviteter som förhoppningsvis kan komma att strömma ur detta långa samarbete.

BUDGET FÖR 1 JANUARI – 30 JUNI 2004.

Aktivitet	Budget 2004 (Jan-juni)
Balanserade Sida anslag från 2003	2 720 126
TOTALT INTÄKTER	2 720 126
Projektkostnader i Paraguay	
Cidsep	2 137 000
<i>Delsumma</i>	<i>2 173 000</i>
Projektkostnader, ICJ-S	
Resor	125 000
Lönekompensation	141 750
Övrigt	109 913
<i>Delsumma</i>	<i>376 663</i>
9 % administrationsbidrag till ICJ-S	170 463
TOTALT KOSTNADER	2 720 126